

Rorstai 21. helmikuuta 2008

Itä-Timor

P6_TA(2008)0070

Euroopan parlamentin päätöslauselma 21. helmikuuta 2008 Itä-Timorista

(2009/C 184 E/16)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Itä-Timorista,
 - ottaa huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) pääsihteerin erityisedustajan turvallisuusneuvostolle (5432. kokous) antamat ilmoitukset,
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin vaalitarkkailuvaltuuskunnan, jota johti Ana Gomez, selonteon matkasta Itä-Timorin demokraattiseen tasavaltaan 27. kesäkuuta–2. heinäkuuta 2007,
 - ottaa huomioon Euroopan neuvoston puheenjohtajavaltio Portugalin Euroopan unionin puolesta 5. heinäkuuta 2007 antaman julkislausuman Itä-Timorin parlamenttivaaleista,
 - ottaa huomioon 11. helmikuuta 2008 annetun julkilausuman, jossa YK:n turvallisuusneuvosto tuomitsee iskun Itä-Timorin presidenttiä José Ramos-Hortaa vastaan,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Javier Solanan 11. helmikuuta 2008 antaman julistuksen, jossa tuomitaan Itä-Timorissa tapahtuneet murhayritykset,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että huhtikuussa 2006 tapahtunut lähes 600 sotilaan erottaminen reaktiona sotilaiden esittämiin valituksiin, johti maan erittäin vakavaan turvallisuuskriisiin, jolle oli ominaista aseelliset yhteydenotot armeijan ja erotettujen sotilaiden välillä ja myös poliisin kanssa, poliisivoimien hajaannus, mellakat ja laajalle levinnyt jengiväkivalta, jonka seurauksena kuoli kymmeniä ihmisiä, vielä useammat haavoittuivat ja kodeistaan pakeni 150 000 ihmistä, joista puolet on yhä sijoitettuna leireihin,
- B. ottaa huomioon, että turvallisuuskriisiin liittyi myös pääministeri Masi Alkatirin johtaman hallituksen kaatuminen kesäkuussa 2006 ja José Ramos-Hortan johtaman väliaikaisen hallituksen nimittäminen,
- C. ottaa huomioon, että entinen pääministeri ja Nobel-palkittu José Ramos-Horta valittiin Itä-Timorin presidentiksi 9. toukokuuta 2007 ja että 30. kesäkuuta 2007 pidettyjen parlamenttivaalien jälkeen entisestä presidentistä Kay Rala Xanana Gusmãosta tuli pääministeri 6. elokuuta 2007, mikä lisäsi toiveita maan olojen pysyvistä vakiintumisesta ja demokraattisten instituutioiden asianmukaisesta kunnioittamisesta,
- D. ottaa huomioon, että Itä-Timorin poliittinen epävakaus jatkui, vaikka presidentinvaalit ja parlamenttivaalit olivat vapaat ja rauhalliset ja vaikka kansainvälinen yhteisö oli YK:n puitteissa voimakkaammin mukana, koska Itä-Timorin viranomaiset olivat sitä pyytäneet,
- E. ottaa huomioon, että epävakaus johtui suurelta osalta oikeusvaltion uhmaamisesta, johon erotetut sotilaat syyllistyivät johdossaan karannut entinen majuri Alfredo Reinado, joka pakeni vankilasta vuonna 2006 ja innoitti pääkaupungin väkivaltaisia nuorisojengejä,
- F. ottaa huomioon, että 11. helmikuuta 2008 nämä kapinalliset ryhmät ampuivat ja vakavasti haavoittivat presidentti Ramos-Hortaa, joka on kriittisessä tilassa australialaisessa sairaalassa, ja avasivat tulen pääministeri Xanana Gusmãota vastaan erillisissä, mutta koordinoituissa hyökkäyksissä maan johtoa ja valtion instituutioita vastaan,
- G. ottaa huomioon, että Itä-Timorin parlamentti julisti poikkeustilan, joka on yhä voimassa; ottaa huomioon, että hallitus on pyytänyt täydennystä 1600 kansainvälisen rauhanturvaajan joukkoon, joka on jo sijoitettuna Itä-Timoriin,

Rorstai 21. helmikuuta 2008

- H. ottaa huomioon, että nämä väkivaltaiset hyökkäykset Itä-Timorin valtion johtavia instituutioita ja demokraattisesti valittuja johtajia vastaan ovat seurausta huhtikuun 2006 kriisistä, ja että ne osoittavat, että kansallisten viranomaisten, YK:n Itä-Timorin operaation (UN Integrated Mission in Timor-Leste, UNMIT) ja kansainvälisten joukkojen ponnistuksista huolimatta Itä-Timorissa ei ole vielä toiminnassa tehokasta kansallista turvallisuusjärjestelmää eikä oikeusvaltiota,
- I. ottaa huomioon, että pätevät tarkkailijat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että YK:n kansainvälinen poliisi tai muut kansainväliset joukot eivät vastanneet nopeasti ja riittävällä tavalla 11. helmikuuta 2008 tehtyihin hyökkäyksiin, lukuun ottamatta Portugalin tasavallan kansalliskaartin tehokasta väliintuloa, sitten kun sitä oli pyydetty toimimaan,
- J. ottaa huomioon, että hyökkäykset tehtiin sen jälkeen, kun presidentti Ramos-Horta oli henkilökohtaisesti sitoutunut etsimään neuvotteluratkaisua kapinallisten kanssa; ottaa huomioon, että tapahtumien täsmällinen kulku ei vielä ole selvillä ja että kansallisten ja kansainvälisten turvallisuusjoukkojen rooliin liittyy monia kysymyksiä, joihin ei ole vielä vastattu;
- K. ottaa huomioon, että Itä-Timorin talouden heikko tila – huolimatta maan öljytuloista – johon liittyy se, että väestöstä 40 prosenttia elää köyhyysrajan alapuolella ja 60 prosenttia on 18-vuotiaita tai nuorempia, sekä noin 80 prosentin joukkotyöttömyys ja korkea lukutaidottomuus, luovat erittäin epävakaa sosiaaliset olosuhteet ja lisäävät yhteiskunnallisen levottomuuden mahdollisuutta,
- L. ottaa huomioon, että Euroopan unioni ja YK ovat julkisesti sitoutuneet tukemaan Itä-Timorin itsenäisyyttä, demokratiaa ja oikeusvaltiota, jotka edellyttävät valtion instituutioiden vahvistumista, hyvää hallintoa, valtion varojen asianmukaista käyttöä köyhyyden ja työttömyyden hoitamiseen sekä kehityksen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämiseen, ja Itä-Timorin naapureiden esimerkillistä käyttäytymistä,
- M. ottaa huomioon, että Itä-Timor on AKT-maiden ryhmän täysivaltainen jäsen ja että EU:lla on siten erityinen velvollisuus osallistua demokraattisen hallinnon vakiinnuttamiseen tukemalla maan instituutioita merkittävässä ponnistuksessa tarvittavien valmiuksien kehittämiseksi,
- N. ottaa huomioon, että Itä-Timorin väestön luovuttamattomat suvereenit oikeudet ja varsinkin sen oikeus hallita omia luonnonvarojaan, olisi otettava huomioon;
1. tuomitsee voimakkaasti presidentti Ramos-Hortan murhayrityksen ja toivoo hänen täydellistä toipumistaan ja pikaista palaamistaan maan johtoon;
 2. tuomitsee voimakkaasti samanaikaisen hyökkäyksen pääministeri Xanana Gusmäota vastaan, joka kaikeksi onneksi säilyi vahingoitta, ja toivoo, että Itä-Timorin hallitus yhdessä presidentin ja Itä-Timorin parlamentin kanssa kykenee voittamaan nämä vakavat uhkat Itä-Timorin vakaudelle ja toimimaan yhteistyössä niin, että voidaan varmistaa oikeuden ja järjestyksen kunnioittaminen ja demokraattisten instituutioiden normaali toiminta perustuslain mukaisesti;
 3. kehottaa kaikkia Itä-Timorin osapuolia pidättäytymään väkivallasta, ryhtymään vuoropuheluun ja osallistumaan demokraattiseen prosessiin oikeuden ja perustuslain puitteissa ja edistämään siten sosiaalisen ja poliittisen vakauden palauttamista;
 4. on huolissaan siitä, että Itä-Timorin viranomaiset, UNMIT ja kansainväliset turvallisuusjoukot kansallista sovintoa tavoitellessaan antoivat kaksiselitteisen viestin sen osalta, keiden on vastattava teoistaan oikeudessa, ja antoivat mahdollisesti ymmärtää, että jotkut henkilöt jäävät oikeusvaltion sääntöjen vastaisesti ilman rangaistusta;
 5. tuomitsee Itä-Timorissa kaikki ne, jotka yrittävät hyötyä 11. helmikuuta 2008 tehtyjen hyökkäysten jälkeisestä epävarmasta tilanteesta ja kehottaa kaikkia osapuolia kunnioittamaan vuoden 2007 presidentinvaaleista ja parlamenttivaaleista syntyneitä poliittisia elimiä ja toimimaan niiden kanssa täydessä yhteistyössä;
 6. kehottaa tekemään Itä-Timorin perustuslain ja oikeusjärjestelmän puitteissa ja tarvittavan kansainvälisen yhteistyön tuella tutkimuksen, jossa pyritään selvittämään kaikki yksityiskohdat ilmeisestä vallankaappausyrityksestä ja maan turvallisuusjärjestelmän epäonnistumisesta kyseisiin hyökkäyksiin syyllistyneiden saattamisessa oikeuden eteen; pitää ilahduttavana YK:n ja Itä-Timorin poliisin yhteisen tutkimuksen käynnistämistä hyökkäyksistä;

Rorstai 21. helmikuuta 2008

7. vaatii Itä-Timorin tärkeimpiä poliittisia voimia, sekä vallassa että oppositiossa olevia, ryhtymään puolueiden rajat ylittäviin toimiin, jotta saataisiin pikaisesti aikaan kansallinen yhteisymmärrys valtion toimintaa koskevista keskeisistä kysymyksistä, kuten armeijan ja poliisin roolista ja oikeusjärjestelmän vahvistamisesta; tarjoaa Itä-Timorin parlamenttipuolueiden tällaisille toimille Euroopan parlamentin tukea;
8. muistuttaa, että kansainvälisellä yhteisöllä ja erityisesti YK:lla ja sen turvallisuusneuvostolla on elintärkeä rooli Itä-Timorin valtion ja sen riippumattomuuden ja suvereniteetin vakiinnuttamisprosessissa sekä demokratian vahvistamisessa tässä nuorena kansakunnassa;
9. painottaa Itä-Timorin naapurimaiden toiminnan merkitystä Itä-Timorin yhteiskunnan vakauden kunnioittamisessa ja edistämisessä sekä Itä-Timorin kansallisten demokraattisten instituutioiden vakiinnuttamisessa; tunnustaa Indonesian myönteisen asenteen Itä-Timorin itsenäisyyden tunnustamisen jälkeen sekä Australian ja muiden valtioiden päätökset avun tarjoamisesta;
10. kehottaa neuvostoa ja komissiota vaatimaan Itä-Timorin viranomaisia ja UNMITia kieltämään, hajottamaan ja riisumaan aseista kaikki puolisolitaalliset ryhmät, aseistautuneet jengit ja aseistautuneet siviilit ja ottamaan esille Euroopan huolestuneisuuden turvallisuuskapasiteetista ja oikeusvaltion kunnioittamisesta YK:n ja Itä-Timorin hallituksen kanssa kaikissa virallisissa tapaamisissa ja korkeimmalla tasolla;
11. kehottaa kansainvälisiä instituutioita tarjoamaan laajempaa tukea, jolla tyydytetään Itä-Timorin tarve uudistaa hauras ja politisoitunut turvallisuusalan, sillä se on oleellisen tärkeä demokratian toiminnan ja turvallisen valtion kannalta, käyttäen apuna laajaa kuulemisprosessia ja systemaattista ja kattavaa lähestymistapaa, kuten YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1704(2006) ja sitä seuranneissa YK:n raporteissa suositellaan; kehottaa Itä-Timorin hallitusta asettamaan tämän asian etusijalle; kehottaa sitä käyttämään hyväksi YK:n turvallisuusalan tukiyksikön asiantuntemusta turvallisuusalan uudistuksia koskevien kansallisten kuulemisten suorittamisessa; kehottaa neuvostoa, komissiota ja muita kansainvälisiä avunantajia luomaan mekanismin, jolla parannetaan turvallisuusalalle annettavan avun koordinoitua; kehottaa UNMITia antamaan turvallisuusalan tukiyksikölle resursseja ja henkilöstöä kuulemisprosessissa ja kattavan selvityksen tekemisessä avustamiseksi;
12. suosittelee, että Itä-Timorin viranomaiset noudattavat pikaisesti tuomioistuinten päätöksiä ja määräyksiä ja panevat ne täysimääräisesti täytäntöön tarvittaessa maassa olevien kansainvälisten joukkojen tuella;
13. kehottaa Itä-Timorin valtion elimiä ja UNMITia pitämään yllä oikeusvaltiota, vastustamaan rikoksista rankaisemattomuutta ja varmistamaan, että kaikki Itä-Timorissa, erityisesti poliisi ja armeija, noudattavat kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja;
14. toteaa jälleen, että Itä-Timor tarvitsee poliittista, teknistä ja taloudellista tukea sellaisten infrastruktuurien ja hallinnollisten rakenteiden rakentamiseen, jotka ovat keskeisen tärkeitä maan kehityssuunnitelman täytäntöönpanon jatkamisen kannalta, ja myös Itä-Timorin talouden elvyttämiseen ja työllisyyden edistämiseen; kehottaa kansainvälistä yhteisöä tukemaan edelleen köyhyyden lievittämistä Itä-Timorissa ja tarjoamaan tukea maan talouskehityksen kannalta välttämättömien fyysisten ja hallinnollisten rakenteiden jälle rakentamiseksi;
15. kehottaa Euroopan unionia ja kansainvälistä yhteisöä ja erityisesti naapurivaltioita ja ASEAN-maita säilyttämään tuen, jota tarvitaan demokratian ja demokraattisen kulttuurin vakiinnuttamiseksi Itä-Timorissa, ja lisäämään sitä, ja tältä osin on painotettava monipuoluekulttuuria, ilmaisunvapautta ja instituutioiden – kuten kansanedustuslaitoksen, hallituksen, oikeuslaitoksen, turvallisuus-, puolustus- ja lainvalvontaelinten – rakentamista ja auttamaan tiedotusvälineiden välittämän tiedon ulottamisessa nopeasti koko maahan sekä kohentamaan koulutus- ja terveydenhuoltoverkostoja ja asumista, jätevesi- ja vesihuoltoa koskevaa infrastruktuuria;
16. kehottaa komissiota nopeuttamaan aikatauluaan ja saattamaan päätökseen täysin toimivan lähetystön perustamisen Diliin;

Torstai 21. helmikuuta 2008

17. suosittelee Euroopan parlamentin tilapäisen valtuuskunnan lähettämistä Itä-Timoriin arvioimaan uudestaan poliittista tilannetta, ilmaisemaan solidaarisuutta demokraattisille voimille ja instituutioille sekä uudistamaan Euroopan parlamentin tarjouksen Itä-Timorin parlamentin demokraattisen toiminnan tukemisesta;

18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, Itä-Timorin presidentille, hallitukselle ja parlamentille, EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, AKT-maiden hallituksille, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Australian ja Indonesian hallituksille, ASEANin pääsihteerille ja sihteeristölle, YK:n pääsihteerille, YK:n pääsihteerin Itä-Timorin erityisedustajalle ja YK:n turvallisuusneuvostolle.

Valko-Venäjä

P6_TA(2008)0071

Euroopan parlamentin päätöslauselma 21. helmikuuta 2008 Valko-Venäjistä

(2009/C 184 E/17)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Valko-Venäjän tilanteesta, erityisesti Valko-Venäjän tilanteesta 19. maaliskuuta 2006 järjestettyjen presidentinvaalien jälkeen 6. huhtikuuta 2006 antamansa päätöslauselman ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon 21. marraskuuta 2006 annetun komission julkilausuman Euroopan unionin valmiudesta uudistaa suhteensa Valko-Venäjään ja sen kansaan osana Euroopan naapuruuspolitiikkaa;
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin mielipiteenvapauden Saharov-palkinnon, joka myönnettiin Valko-Venäjän journalistiyhdistykselle 14. joulukuuta 2004 ja Aleksandr Milinkevitšille 13. joulukuuta 2006,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti on toistuvasti tuominnut Valko-Venäjän presidentin-, parlamentti- ja paikallisvaalien epäkohdat;
- B. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti on kehottanut neuvostoa ja komissiota laatimaan ehdotuksia paineen lisäämiseksi Lukašenkan hallitusta vastaan kansainvälisissä järjestöissä ja vaatinut asettamaan syrjinnän harjoittajille sellaisia konkreettisia ja osuvia pakotteita, joilla ei lisätä Valko-Venäjän kansalaisten kärsimyksiä;
- C. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti on erityisesti tuominnut sen, että paikallinen demokratia, joka on kaiken demokraattisen hallinnon kulmakivi ja ilmaisee tavallisen kansan tahdon saavuttaa sen todelliset toiveet ja odotukset, on sivuutettu ja unohdettu Valko-Venäjällä,
- D. ottaa huomioon, että Valko-Venäjän kansalaisjärjestöihin kohdistettu jatkuva poliittinen ja hallinnollinen painostus uhkaa niiden olemassaoloa ja heikentää niiden riippumattomuutta,
- E. ottaa huomioon, että Minskissä oli tammikuussa 2008 useita yrittäjien mielenosoituksia ja että mielenosoitusten johtajat pidätettiin ja heitä usein hakattiin,
- F. ottaa huomioon, että komission lähetystön perustaminen Minskiin on viime aikoina edistynyt myönteisesti;

⁽¹⁾ EUVL C 293 E, 2.12.2006, s. 304.